

Читалищата като част от развитието на гражданския сектор в България в периода от 1878 г. до 1944 г.

Силвена Байракова
(Резюме)

Настоящият текст разглежда в дълбочина процеса на сформирание на специфичния статут на читалищата днес. Търсят се историческите нишки, довели до съвместяването на функции на държавен институт и гражданска организация в едно. Статията маркира някои особености на развитието на българския граждански сектор и се фокусира върху читалищната институция като първата и с унаследени традиции гражданска организация. Две основни събития в периода 1878–1944 г. имат референция към съвременната държавна политика в читалищния сектор. Обединението им в съюз през 1911 г. е инициатирано от потребността на читалищните дейци за координация на техните дейности и сформиранието на високо представителство, което да издигне статута на организацията. Благодарение на дългогодишните усилия на читалищната интелигенция, през 1927 г. е приет първият Закон за народните читалища, който силно благоприятства тяхната финансова и инфраструктурна подкрепа. Настоящата статия разкрива как възникналите в условията на несъществуваща българска държава демократични граждански сдружения в контекста на българската „модерност“ придобиват специфичен държавно-институционален оттенък, който ги оттласква от първообраза на публичната им функция и подменя пространството за граждански дебат.

Ключови думи: читалища; гражданско общество; публична организация; държавен институт; културна политика; интелектуален елит

Силвена Байракова
СУ „Св. Климент Охридски“
Бул. „Цар Освободител“, № 15
1504 София, БЪЛГАРИЯ
silvena.bobeva@gmail.com